

รายงานภารกิจที่รัฐ / ฝ่ายบริหารต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

รายงานครั้งที่	๑
ข้อมูล ณ (ว/ด/ป)	๓๑ ธ.ค. ๕๖

การดำเนินมาตรการและแนวทางปฏิบัติ

ลำดับ	รัฐธรรมนูญ	มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การดำเนินการ	
				(ว / ด / ป)	ผลการดำเนินการ
๑	มาตรา ๘๓	* ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	๓๑ ธ.ค.๕๖	<p>๑. วิจัยสนับสนุนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด</p> <p>ศึกษาวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของพืชที่มีศักยภาพในการแข่งขัน มุ่งเน้นการวิจัยและทดสอบสาธิตเพื่อพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของกาแฟอราบิก้า ส่งเสริมการปลูกองุ่น เสาวรสหวาน อาโวคาโด ไม้ดอก ข้าว การวิจัยและพัฒนาการเพาะปลูกและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเฮมพ์ การวิจัยพืชทางเลือกใหม่เพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชน เป็นพืชที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง การศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นการนำชีวภัณฑ์ที่ได้จากโครงการวิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตชีวภาพเพื่อทดแทนสารเคมีเกษตรบนพื้นที่สูง และการศึกษาด้านการตลาดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดในการจำหน่ายผลิตผลผักอินทรีย์ของโครงการหลวง รวมไปถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ไปยังเกษตรกรทั้งในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี รวมไปถึงได้ผลผลิต มีปริมาณ คุณภาพและมูลค่าสูงขึ้น อันจะนำมาซึ่งความยั่งยืนทางรายได้ของเกษตรกรในระยะยาว นอกจากนี้ ยังมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านงานวิจัยและพัฒนาคุณภาพผลผลิตกับหน่วยงานอื่นเพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนให้เกิดผลประโยชน์ต่อเกษตรกรบนพื้นที่สูง รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ โครงการ โดยเริ่มดำเนินการไปแล้ว ๘ โครงการ มีผลการดำเนินงานร้อยละ ๑.๕๗</p> <p>๒. วิจัยการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีมิติด้านสังคม</p> <p>การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงเพื่อให้คนอยู่อาศัยร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง พัฒนาชุมชนต้นแบบการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูง ต่อยอดองค์ความรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ มีการพัฒนาระบบการผลิตพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง</p>

ลำดับ	รัฐธรรมนูญ	มาตรการและ แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	การดำเนินการ	
				(ว / ต / ป)	ผลการดำเนินการ
					<p>เพื่อส่งเสริมให้พื้นที่โครงการหลวงเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน จึงได้นำแนวคิดการพัฒนาชุมชนต้นแบบในแต่ละบริบทสภาพภูมิสังคมบนพื้นที่สูงมาใช้เป็นหลักของการพัฒนา เพื่อให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชุมชน เกิดระบบการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้บริบทของภูมิสังคมบนพื้นที่สูงได้ ๓ รูปแบบ ได้แก่ ชุมชนป่าเมี่ยง ชุมชนที่อาศัยการทำนาเป็นหลัก และชุมชนที่มีพื้นฐานจากการปลูกฝิ่น โดยอาศัยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และสรุปทบทวน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงศึกษาและพัฒนาที่สามารถนำไปถ่ายทอดและประยุกต์ใช้ในชุมชนพื้นที่สูงอื่นๆ ต่อไป รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ โครงการ โดยเริ่มดำเนินการไปแล้ว ๕ โครงการ มีผลการดำเนินงานร้อยละ ๖.๑๓</p> <p>๓ สนับสนุนการวิจัยเชิงนโยบายและสังคมเพื่อกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต</p> <p>การวิจัยสินค้าโครงการหลวงที่มีศักยภาพในการแข่งขันภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะโลกร้อน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการศึกษากลไกการเรียนรู้และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายนอกของชุมชนโครงการหลวง ดำเนินการศึกษาและวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบาย และกลไกการปรับตัวต่อผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสินค้าเกษตร/การพัฒนาเทคโนโลยีงานสินค้าเกษตรให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลง และข้อเสนอเชิงนโยบายและกลไกการปรับตัวต่อผลกระทบการเปลี่ยนแปลง AEC ของสินค้าโครงการหลวง และศึกษาด้านกลไกการเรียนรู้และการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกของโครงการหลวง รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓ โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๒ โครงการ</p> <p>๔. การจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยและบนพื้นที่สูง</p> <p>๑) การจัดการองค์ความรู้งานวิจัย ดำเนินกระบวนการจัดการองค์ความรู้ โดยรวบรวม สังเคราะห์ และคัดเลือกองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานสถาบันบรรลุผลตามยุทธศาสตร์และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเข้มแข็งที่สามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นๆ ได้</p> <p>๒) การบริหารจัดการและติดตามงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของยุทธศาสตร์วิจัยและพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และเกิดประสิทธิผลสูงสุด</p> <p>๓) งานพัฒนาเครือข่ายวิจัยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัยและการพัฒนากับนานาชาติ</p>

ลำดับ	รัฐธรรมนูญ	มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การดำเนินการ	
				(ว / ด / ป)	ผลการดำเนินการ
					<p>ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศได้ส่งเสริมให้มีการเข้าถึงและนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของพืชที่ใช้ในการปลูกทดแทนพืชเสพติด ส่งผลให้งานการพัฒนาเครือข่ายวิจัยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนากับนานาชาติ จำเป็นต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการนำองค์ความรู้ของโครงการหลวงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงนาร่องในต่างประเทศ และ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตของโครงการหลวงอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นที่ยอมรับในคุณภาพและมาตรฐานการผลิต เพื่อขยายตลาดในต่างประเทศให้กว้างขวางและแพร่หลายมากขึ้น รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒ งาน โดยเริ่มดำเนินการไปแล้ว ๑ งานการบริหารจัดการและติดตามงานวิจัย มีผลการดำเนินงานร้อยละ ๕.๓๕</p> <p>๕. งานสนับสนุนการพัฒนาโครงการหลวงให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน การสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเรียนรู้ รมรงค์เพื่อลดใช้สารเคมีบนพื้นที่สูงและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผลผลิตตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง การพัฒนาเยาวชนบนพื้นที่สูง การฟื้นฟูและอนุรักษ์หัตถกรรมของชนเผ่าบนพื้นที่สูง และเตรียมความพร้อมชุมชนด้านการท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในพื้นที่โครงการหลวง เพื่อเป็นแหล่งขององค์ความรู้ของการพัฒนาพื้นที่สูงที่มีการวิจัยพัฒนา และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร รวมทั้งพัฒนาศูนย์โครงการหลวงทุกแห่งให้เป็นศูนย์เรียนรู้ ด้านต่างๆ ได้แก่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ดอก พืชไร่ ชา กาแฟ พืชสมุนไพร และพืชอื่นๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์</p> <p>ดำเนินงานสนับสนุนโครงการหลวง และขยายผลสำเร็จโครงการหลวงไปสู่การพัฒนาพื้นที่สูงอื่นๆ จึงได้ดำเนิน “โครงการสนับสนุนการพัฒนาโครงการหลวงเพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน” เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามแนวทางองค์ความรู้โครงการหลวงจำนวน ๑๗๙ ครั้ง มีผู้ได้รับการถ่ายทอด ๖,๓๖๙ ราย</p> <p>๖. งานขยายผลโครงการหลวง เน้นการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้จากทุนความรู้ของโครงการหลวงผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของโครงการหลวงในพื้นที่สูง รวม ๒๙ แห่ง ใน ๒๔ อำเภอ ของ ๘ จังหวัด มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามแนวทางองค์ความรู้โครงการหลวงไม่ต่ำกว่า ๙,๙๗๐ ราย</p>

ลำดับ	รัฐธรรมนูญ	มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การดำเนินการ	
				(ว / ต / ป)	ผลการดำเนินการ
					<p>๗. โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” เน้นจัดตั้งถิ่นฐานถาวรและพัฒนาชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำและลุ่มน้ำตามพระราชดำริการอยู่ร่วมกันของคนกับป่า และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสถาบันมีบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแล โดยมีพื้นที่การดำเนินงานทั้งหมดจำนวน ๑๑ แห่ง ใน ๑๐ อำเภอ ของ ๗ จังหวัด มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามแนวทางองค์ความรู้โครงการหลวงไม่ต่ำกว่า ๒๙๙ ราย</p> <p>๘. โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาการปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. และมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อเข้าไปดำเนินงานในพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่นซ้ำซาก โดยใช้การพัฒนาตามแนวทางของโครงการหลวง ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่ ๑๑ แห่ง ๓ จังหวัด ๗ อำเภอ ๑ ตำบล ๑๒๖ กลุ่มบ้าน มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามแนวทางองค์ความรู้โครงการหลวงไม่ต่ำกว่า ๑,๒๓๔ ราย</p> <p>๙. ถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง เน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้จากองค์ความรู้ของโครงการหลวงสู่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ๗ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน น่าน รวม ๑๘๐ แห่ง และพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงในพื้นที่ ๕ จังหวัด ๑๐ อำเภอ จำนวน ๑๓ แห่ง รวมทั้งหมด ๑๙๓ แห่ง มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามแนวทางองค์ความรู้โครงการหลวงไม่ต่ำกว่า ๗,๐๑๔ ราย</p> <p>๑๐. งานจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ๑) โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลในระดับกลุ่มบ้าน (๒๙ แห่ง) โดยเป้าหมายของการดำเนินงานของโครงการขยายผลโครงการหลวงคือการช่วยให้ประชากรมีรายได้ที่พอเพียง ชุมชนเข้มแข็งมีสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนซึ่งการดำเนินงานจะมุ่งพัฒนาโดยใช้พลัง ๓ ด้าน ของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนคือ การสร้างรายได้ การสร้างสิ่งแวดล้อม และการสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยพื้นฐานความต้องการ ของชุมชนผ่านกระบวนการจัดทำแผนชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และการสำรวจข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูลในระดับกลุ่มบ้านเพื่อใช้จัดเก็บ รวบรวม ข้อมูลชุมชน และวิเคราะห์ข้อมูลหมู่บ้านชุมชนที่สามารถชี้ให้เห็นจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และข้อมูลดังกล่าวใช้เป็นข้อมูลจัดทำแผนงาน Master plan ของชุมชนต่อไป</p>

ลำดับ	รัฐธรรมนูญ	มาตรการและ แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	การดำเนินการ	
				(ว / ต / ป)	ผลการดำเนินการ
					<p>๒) โครงการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง(๕ แห่ง) เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตนเองในทุกๆด้าน ตามความต้องการของชุมชนโดยใช้กระบวนการจัดทำแผนชุมชนเป็นเครื่องมือ นำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง บูรณาการการทำงานขององค์กรภาครัฐ ในการสนับสนุนการบูรณาการแผนชุมชน โดยใช้พื้นที่เป็นที่ตั้ง ชุมชนเป็นศูนย์กลางและคนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ผลักดันกิจกรรมตามความต้องการของแผนชุมชน มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามแนวทางองค์ความรู้โครงการหลวงไม่ต่ำกว่า ๒,๑๐๘ ราย</p> <p>๑๑. การบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์</p> <p>เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นแหล่งความรู้ด้านพืชสวน ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงเป็นสถานที่การจัดกิจกรรมและนิทรรศการทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและการเกษตรที่สำคัญของประเทศ พัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ โดยเพิ่มพรรณไม้และต้นไม้ใหญ่ให้เป็นอุทยานแห่งความสวยงามและความร่มรื่น ให้มีคุณภาพพร้อมให้บริการ ในระดับสากล พัฒนาให้พร้อมในการจัดงาน “อุทยานดอกไม้แห่งอาเซียน” จัดหารายได้ให้สามารถลดรายจ่ายของรัฐลงได้ และส่งเสริมการท่องเที่ยว</p> <p>มีประชาชนและผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม จำนวน ๒๖๘,๒๐๑ คน มีผู้ได้รับความรู้จากฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ อาทิ เกษตรทฤษฎีใหม่ โลกแมลง พรรณไม้ในเรือนร่มไม้ พืชสมุนไพร จำนวน ๕๓๘ คน</p>

ผู้รับผิดชอบการรายงาน...นางกาญจนก...เนชลอย...ตำแหน่ง...นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

กลุ่มงาน...กลุ่มติดตามและประเมินผล...สำนัก/กอง...สำนักแผนงานและสารสนเทศ

กรม...สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)...กระทรวง/หน่วยงาน...กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์...๐๕๓-๓๒๘๒๒๖./๐๘๓-๕๗๐๙๖๙๖...โทรสาร...๐๕๓-๓๒๘๒๒๖...E-mail address...lekjor@yahoo.com